

Zveza Prijateljev
Mladine Slovenije®

Republika Slovenija

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

Masarykova cesta 16

1000 Ljubljana

zp.mvi@gov.si

Ljubljana, 28. marec 2025

ZADEVA: Pripombe na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-L)

Spoštovani,

na podlagi javne objave Ministrstva za vzgojo in izobraževanje EVA 2025-3350-0025, vam posredujemo predloge in komentarje na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-L).

Zveza prijateljev mladine Slovenije, Mreža za otrokove pravice, Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije, Zavod Inštitut za elektronsko participacijo in ekipa peticije Odklopi.net pozdravljamo predlagane spremembe in dopolnitve Zakona o osnovni šoli, ki urejajo omejitve uporabe učenčevih zasebnih elektronskih naprav pri pedagoških aktivnostih in v šolskih prostorih.

Želimo pa opozoriti na nekatere pomanjkljivosti in nejasnosti predlaganih sprememb in dopolnitev, ki se nanašajo na 60.l člen (uporaba učenčevih elektronskih naprav), 60.m člen (pregled osebnih predmetov) ter 36. člen (predmetniki in učni načrt za predmet tehnika digitalne tehnologije).

Zato v nadaljevanju podajamo naslednje predloge in komentarje na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (ZOsn-L):

1) Dopolnitev prvega odstavka 60.l člena

Prvi odstavek 60.l člena govori o uporabi učenčevih zasebnih elektronskih naprav v učne namene. Odstavek prepoznavamo kot sporen iz več razlogov:

- v primeru, da starši otrokom ne želijo kupiti telefona, otrok ne bo imel lastne elektronske naprave za učne namene;
- v primeru, da starši otrokom iz socialno manj spodbudnih okolij ne morejo zagotoviti telefonov iz finančnih razlogov, bodo le-ti postavljeni v neenakovreden položaj;
- predlog zakona je nejasen z vidika opredelitve časa o uporabi učenčevih zasebnih elektronskih naprav v učne namene, ker ne pojasnjuje ali »čas izvajanja vzgojno-izobraževalne dejavnosti« vključuje tudi šolske odmore.

Predlagamo, da se prvi odstavek 60.l člena dopolni tako, da se bo glasil:

Uporaba učenčevih elektronskih naprav v času izvajanja vzgojno-izobraževalne dejavnosti in med šolskimi odmori je dovoljena le, če je to potrebno za izvajanje vzgojno-izobraževalnega in drugega dela v skladu z letnim delovnim načrtom. O uporabi učenčevih elektronskih naprav v skladu s tem odstavkom odloči učitelj, ki izvaja vzgojno-izobraževalno ali drugo delo. Če učenec nima lastne elektronske naprave, mu šola priskrbi potrebno elektronsko napravo kot učni pripomoček za čas izvajanja vzgojno-izobraževalne dejavnosti.

Utemeljitev: Predlagana dopolnitev natančneje opredeljuje čas uporabe elektronskih naprav v učne namene ter sledi načelu enakih možnosti pri zagotavljanju elektronske naprave kot učnega pripomočka za čas izvajanja vzgojno-izobraževalne dejavnosti.

Opomba: Pri uporabi izraza elektronske naprave ni jasno razvidno za katere elektronske naprave gre. Zato se lahko zmotno razume, da predlog zakona uvaja telefon kot učni pripomoček, pri čemer nas skrbi nedosledna sporočilnost. Če po eni strani omejujemo pametne telefone in druge zaslonske naprave učencev in jih po drugi strani uvajamo kot učni pripomoček v času izvajanja vzgojno-izobraževalne dejavnosti, je to lahko razumljeno kot nenačelno sporočilo otrokom in mladim.

2) Dodaten odstavek 60.l člena

60.l člen navaja, da šola s pravili šolskega reda določi: druge utemeljene primere, ko je uporaba učenčevih elektronskih naprav dovoljena (to se ponovi v drugem in tretjem odstavku) ter prostor in način odlaganja elektronskih naprav učencev. Drugih zadev, ki bi jih pravila šolskega reda v povezavi z omejitvijo uporabe elektronskih naprav morala vsebovati, zakon ne navaja niti ne navaja, da npr. vsa ostala pomembna vprašanja v zvezi s to tematiko uredijo pravila šolskega reda.

Predlagamo dodaten odstavek 60.l člena, ki bo natančneje urejal, kaj točno pravila šolskega reda v povezavi z omejitvijo telefonov določajo. Tako bo bolj jasno, kaj zakon sploh želi urediti. Npr.: Šola s pravili šolskega reda uredi: izjeme, kdaj ima otrok lahko pri sebi telefon (utemeljeni zdravstveni razlogi,...); kje lahko učenci telefone med poukom in med odmori pustijo; da so telefoni v šoli izklopljeni, itd.

3) Dopolnitev prvega odstavka 60.m člena

Prvi odstavek 60.m člena vsebuje nejasnosti, in sicer med naštevanjem posedovanja predmetov, ki so prepovedani skladno z drugimi zakoni, navaja tudi prostovoljno izročitev elektronske naprave.

Predlagamo, da se prostovoljna izročitev elektronske naprave (če je s tem mišljen telefon ali pametna ura) v primeru aktivne uporabe v času pouka in odmorov uredi v 60.I členu.

4) Sprememba 36. člena

36. člen določa, da pristojni strokovni svet predmetnike in učni načrt za predmet tehnika digitalne tehnologije sprejme najkasneje do 31. decembra 2027.

Predlagamo, da se to uredi že z novim šolskim letom 2025/2026.

5) V povezavi s postopkom priprave Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli želimo Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje opozoriti na slabo prakso **omejevanja javne obravnave predloga zakona na 14 dni**. Tovrstno omejevanje pomeni neupoštevanje minimalnega priporočila Resolucije o normativni dejavnosti glede sodelovanja javnosti pri pripravi predpisov, ki naj traja praviloma od 30 do 60 dni.

Prosimo, da nam pisni odziv Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, v katerem bodo razvidne povratne informacije na podane predloge in komentarje na predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli ter razlogi za njihovo upoštevanje ali neupoštevanje, posredujete na kontaktne e-naslove sara.geiger.smole@zpms.si in vlasta.jursak@ctrp-kranj.si

S spoštovanjem,

Darja Groznik, predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije

Sara Geiger Smole, Mreža za otrokove pravice

Vlasta Juršak, Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj, v imenu ekipe Odklopi.net

Simon Delakorda, direktor Zavoda Inštitut za elektronsko participacijo

Darija Cvetko, Društvo za zdravje srca in ožilja Slovenije (projekt ODKLOP)